

Holaras ZR 750: Op rupsen over de roosters

Zaagselstrooiers zie je steeds meer als hulpje in de stal. Zo ook de Holaras ZR 750. Het rupsvoertuig heeft zich redelijk gehouden bij de eerste gebruikers. Vooral de smalle uitvoering en de wendbaarheid worden gewaardeerd.

Tekst en foto's: Frits Huiden

De Holaras ZR 750 klinkt als een gazonmaaier die licht brommend door de stal trekt. Het rupsvoertuig wordt namelijk aangedreven door een klein benzinemotortje zoals ook in grasmaaiers wordt gebruikt. De koeien van de diverse gebruikers kijken er niet meer van op wanneer hij langs komt rollen. Bovenop het frame staat een flinke bak van 600 liter voor het zaagsel. Met het via sluitclips eenvoudig te plaatsen opzetstuk wordt de bakinhoud een kuub. In de bak zitten drie verdeelsterren die eventuele brugvorming van zaagsel tegen gaan. Een horizontale vijzel onderin de bak brengt het zaagsel naar de strooischijs. Deze

zit aan de voorkant onder de bak en strooit het zaagsel in de boxen. Het mestschuifje voor de rupsen is schuin gemonteerd en schuift tijdens het strooien de mest tussen de roosters. Deze werkt dus gelijk achter de boxen waar vaak de meeste mest ligt.

Sturen met handremmen

Door de wendbaarheid en de manier van vasthouden van de handvatten heeft de omgang met de machine wel wat weg van een kruiwagen. Met behulp van de twee knijphendels die als handremmen aan een fietsstuur zitten, zijn de rupsen apart stil te zetten. De aandrijving van de rupsen wordt dan onderbroken.

Beide 'remmen' loslaten betekent dus recht-door rijden. Wanneer de bestuurder achter de machine onverhoopt struikelt, stopt de machine onmiddellijk. Bovenop het handvat zit een hendel die naar beneden moet worden gedrukt om te rijden. Loslaten betekent onmiddellijk stoppen. Hoewel het voor sommige gebruikers even wennen was, blijkt het goed te doen om te manoeuvreren met deze drie hendels. Ze knijpen niet te zwaar en de machine reageert adequaat. Bij het sturen draait de machine om zijn as en gooit dus de handvatten verder om. Menig gebruiker heeft zijn handen daardoor wel eens gestoten tegen een muurtje of hekwerk. Bij de nieuwe modellen zijn ze naar

binnen geplaatst en is het risico minder groot. Door de forse bak voorop de machine is het lastig om recht vooruit te zien wat er op je weg komt. Gelukkig is het lager van de losvijzel voorop afgeschermd met een ijzeren beschermbeugel. Ook het zicht op de schuifje is niet volledig. Wel kan eenvoudig, al lopend achter de machine, langszij worden gekeken en is er een goed zicht op de strooischijs.

Gewichtsverdeling

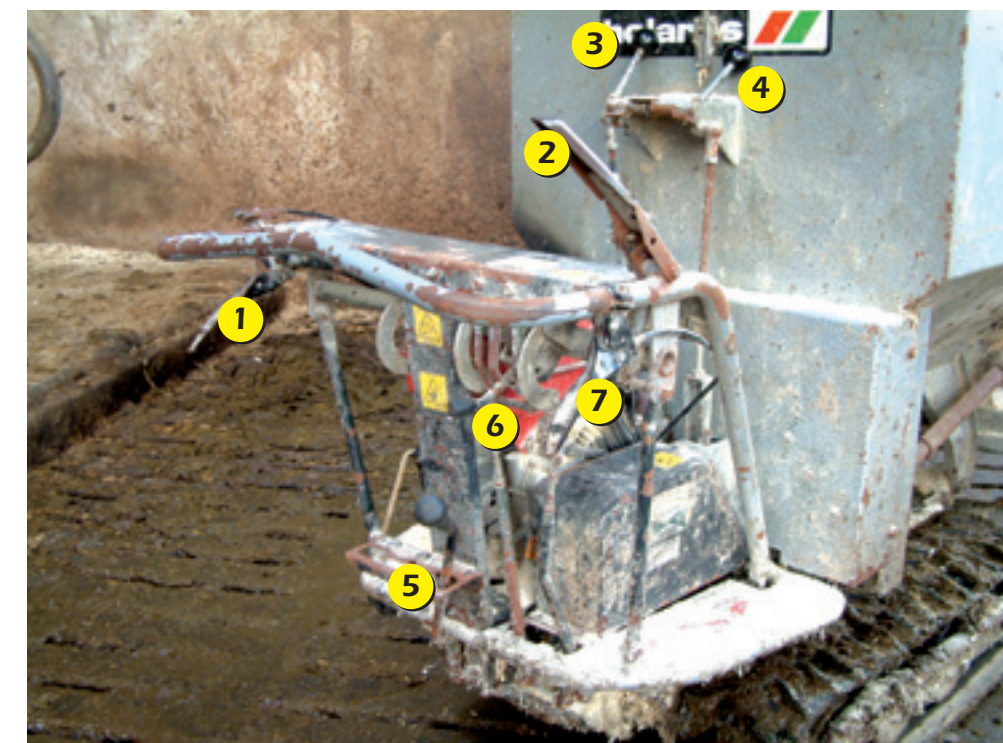
Omdat de bak vrij ver naar voren is geplaatst is de gewichtsverdeling niet optimaal. Vooral bij het achteruitrijden kan de machine iets voorover tippen. De schuif weerhoudt de machine ervan om daadwerkelijk te kantelen. De machinist van de strooier zal rustig moeten doseren met de rijhendel. Zijdelings heeft de machine mede doordat de rupsen minimaal inveren voldoende stabiliteit. De rupsen bevalen de meeste gebruikers uitstekend. Er is natuurlijk veel grip, ook bij dikkere lagen mest die worden voort geduwd. De slijtage bij het draaien is minder dan verwacht omdat roosters vrijwel altijd nat zijn. De rupsen glijden daardoor meer dan ze schuren en slijten dus minder. Ook het geringe eigen gewicht van 280 kilo helpt daaraan mee.

Aandrijving

Als krachtbron dient een benzinemotortje van Yanmar. Het 4-taktmotortje heeft een vermogen 3 kW (4 pk). Behalve als rij-motor, drijft hij natuurlijk ook de strooischijs, vijzel en verdeelsterren in de bak aan. Dit gaat allemaal via een V-snaaroverbrenging en een korte aftakas. De V-snaar kan gevoelig zijn voor breuk. Eens in het jaar is bij sommige gebruikers een nieuwe nodig. Om de strooier aan te zetten en het schuifje te laten zakken zijn er twee goed bedienbare hendels op de bak. De hendel voor de strooiaandrijving laat de V-snaar op de poulie zakken. De schijf werpt het zaagsel dan maximaal 2 meter in de boxen. De werplengte is instelbaar met het toerental. De hoek waaronder dit gebeurt is, ook instelbaar.

Schakelen

Onder het 'stuur' zijn nog twee hendels te vinden om de rijnsnelheid te schakelen. Een hendel is er voor twee versnellingen voorruit en een achteruit. De tweede hendel bedient de hoog-laag. In totaal zijn er dus vier versnellingen voorruit en twee achteruit. In twee hoog moet er flink doorgelopen worden om de machine bij te houden. Met het gashendeltje op het stuur kan via het toerental de strooibreedte en dus een deel van de strooihoeveelheid worden bepaald. Samen met de

De hendels van de Holaras zijn nog al verspreid en onbeschermd gemonteerd. Daardoor komt schade door vee sneller voor.

Legenda: 1 stuurhendel links, 2 rijhendel, 3 schuifje, 4 aandrijving strooier, 5 versnellingspook, 6 groepenpook, 7 stuurhendel rechts

vier versnellingen zijn er dus genoeg combinaties te vinden om tot de juiste dosering te komen. De versnellingen zijn te schakelen zonder te koppelen. De diverse hendels en de motor hadden wat beter afgeschermd mogen

zijn. Dat geeft een overzichtelijkere indruk en zou beschadiging kunnen voorkomen. Zeker omdat de machine vaak tussen de koeien op de roosters zal staan. Er kan immers niets anders mee gedaan worden dan boxen strooien.

Technische gegevens	
Inhoud containerbak	600 l
Inhoud opzetstuk	400 l
Breedte	75 cm
Lengte	200 cm
Hoogte	110 cm
Spoorbreedte	48 cm
Rupsbreedte	18 cm
Gewicht	280 kg

Duur

Kiezen voor de Holaras strooier betekent een investering van 7.665,- euro excl. BTW. Voor 300 euro extra doet leverancier Hoopman Machines uit Aalten (Gld.) er dan ook het opzetstuk bij. Een flink bedrag dus, zeker voor een machine die niet-zelfladend is en ook niet voor andere doeleinden kan worden ingezet. De gebruikers zeggen dat ze ook niet met een machine mest willen schuiven en vervolgens het voer willen aanvegen wat bij veel concurrerende machines wel kan. Dat is funest voor de hygiëne. Zij hebben daar een punt maar natuurlijk is het ontbreken van de mogelijkheid wel een nadeel. Ook het niet-zelfladend zijn is een tekortkoming. Daarnaast is de machine niet te krijgen met een borstel die de eerste 50 centimeter van de boxen schoon veegt. Groot voordeel is wel de beperkte breedte van slechts 75 centimeter. Een smalle staldeur is daarom geen probleem. >

Nieuw achter de Holaras is een 'frame met zadel' op twee wielen. De prijs is 275 euro. Ook zijn de stuurhendels naar binnen geplaatst.

Jan Tap wil niet meer zonder de Holaras waarmee hij dagelijks de boxen voor zijn 150 koeien strooit.

Veehouder Jan Tap uit Zeewolde (Flevoland) melkt 150 koeien die zo'n 9.000 liter geven met 4,55% vet en 3,55% eiwit. Tap fokt zijn jongvee niet zelf op maar koopt koppels van stoppende boeren. Bij het bedrijf hoort 127 ha grond waarvan 78 ha wordt gebruikt voor akkerbouw.

"Als hij er vandaag mee ophoudt, koop ik morgen een ander."

Toen ik deze machine 3,5 jaar geleden kocht was er nog niet veel keus bij de instrooimachines. Daarom heb ik deze genomen. Wel is het apparaat mij gelijk prima bevallen. Stel dat hij er vandaag mee ophoudt dan koop ik morgen weer een ander. Het is altijd starten en lopen, de eerste bougie zit er nog in", vertelt Tap. "Ik heb er geen problemen mee dat hij niet-zelfladend is of het voer kan aanvegen. Ik heb een shovel waarmee ik ook de voermengwagen laad. Door alleen een hoek van de opschepbak met zaagsel te vullen, mors ik niet te veel bij het lossen in de Holaras." De strooier blijft altijd op de roosters tussen de koeien. Dat vindt Tap wel zo goed voor de hygiëne op het bedrijf. "Ik snap niet wat mensen met een machine moeten om zowel in de mest te rijden als het voer aan te vegeen." De Holaras heeft geen aparte plek in de stal en werkt als het ware achter de koeien aan op de koeroute tijdens het melken. Daardoor staat het apparaat tussen de koeien en zijn gas en rij-

Het zicht op het schuifje is beperkt. Wel is hij zeer functioneel en is met een hendel te heffen.

hendel beschadigd of afgebroken. "Daar is weinig aan te doen behalve weer vastlassen. Alleen de V-snaar breekt eens in het jaar, dat hoort bij het vaste onderhoud."

Rapportcijfer: 7,5

De 60 koeien van melkveehouderster Coby Lentink uit Bant (Flevoland) hebben 25 ha gras en 4 ha maïs tot hun beschikking. Mede daarom geven zij 8.500 kg melk met 4,45% vet en 3,50% eiwit. 4 Hectare wordt verhuurd als tulpenland.

"In een oudere stal is vooral wendbaarheid belangrijk."

Via een aftakasoverbrenging wordt de strooischijs aangedreven. De strooihoek is instelbaar.

De bak is ver naar voren geplaatst wat minder is voor de stabiliteit. De rupsen geven echter wel veel zijdelingse stabiliteit, een grote wendbaarheid en veel tractie.

Eén keer per dag rijdt Coby Lentink met de Holaras langs de 90 boxen terwijl haar man melkt. Toen er vanwege de artrose van haar man een arbeidsverlichtend werktuig moest komen, viel de keus op het smalle rupsvoertuig. "Wij werken met een ligboxenstal uit 1973 waar de paden niet al te breed zijn. Dan is wendbaarheid heel belangrijk, vindt de veehouderster. Een breder of langer machientje waar je eventueel ook op kunt zitten, zag ze daarom niet zitten. "Dat wordt dan te lomp." Ook een automatische veegborstel kon Lentink niet gebruiken omdat er in de stal geen pootloze boxen zitten en er een buis achter is gemonteerd. De opzetrand is van de zaagselstrooier af gegooid omdat Lentink de bak met de hand laadt. Drie zakken van 25 kilo gaan er dan in. Over de bediening van de machine is ze dik tevreden. "Er is goed zicht langs de roosterschuij en de hendels werken licht genoeg. Het is alleen wel oppassen bij het draaien dat je niet met je handen tegen een muur of box stoot als het stuur omslaat." Na twee winters gebruik is er slechts één keer een kleine storing geweest. Voor de rest wordt er eens in het jaar olie verversd.

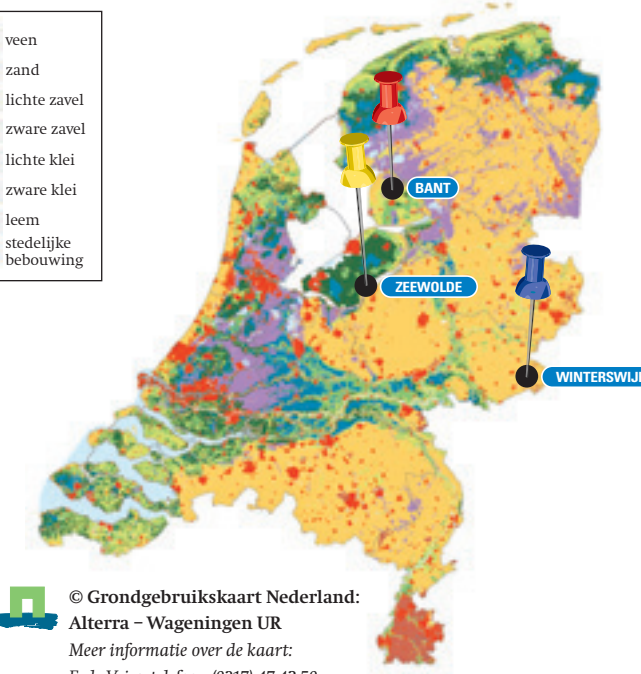
Rapportcijfer: 8

Jan en Tineke Nijman melken met 80 koeien een quotum van ruim zes ton vol in Winterswijk (Gld). Omiergezondheidsredenen is de productie verlaagd naar 8.500 kg. Streefgehalten zijn 4,50% vet en 3,40% eiwit. Er is 40 hectare waarvan 1,5 hectare maïs.

"Je start hem met je pink."

Ook Nijman had 4 jaar geleden geen andere keus dan Holaras, maar zou het nu met het

huidige aanbod zo weer doen. "Wij hebben de melkstal midden in de stal staan. Een mestschuif is daarom te duur want je moet er dan altijd twee hebben aan elke kant. Bovendien gaan ze toch altijd kapot." De wendbaarheid en smalle bouw van de machine zijn het belangrijkste. "Om van de een naar de andere kant te komen gaan we met het apparaat door de visgraat melkstal. Dat zijn deuren van 95 centimeter. Ik heb daarvoor alleen het schuifje wat versmald en het handgas naar binnen gezet omdat je daarmee anders het hekwerk raakte. Ook is er een andere vertanding op de strooischijs zodat het toerental beter bij de versnelling past. Wij strooien namelijk twee keer per dag een klein beetje bij op het bed." In het begin moest Nijman even wennen aan het sturen met de rups. "Het stuurt natuurlijk niet zoals een autostuur, maar als je het eenmaal gewend bent is het geen probleem." Bovendien denkt Nijman dat een rups veel minder hobbelt dan wieljes op roosters en maakt hij zich ook minder zorgen

© Grondgebruikskaart Nederland: Alterra - Wageningen UR
Meer informatie over de kaart: F. de Vries, telefoon (0317) 47 42 50

om de piekbelasting op de roosters. Met de continuïteit van de machine zit het wel goed. "Bij een gazonmaaier trek je je soms een ongeluk om hem aan het lopen te krijgen. Het Yanmar motortje start je bij wijze van spreken met je pink."

Rapportcijfer: 8 ■

Eindbeoordeling

+ Wendbaar
Stabiel
Bedrijfszeker

- Niet-zelfladend
Beperkt inzetbaar
Geen optimaal zicht op schuif

De Holaras is een van de weinige zaagselstrooiers die op rupsen rijdt. Daardoor is er een goede zijdelingse stabiliteit, grote wendbaarheid en een goed rijgedrag op de roostervloer. Daarbij heeft de machine veel grip om hopen mest weg te schuiven. Omdat de bak ver naar voren staat, kan hij bij het achteruitrijden iets omhoog komen. Dit is voor de bestuurder goed in de hand te houden. Ook aan het sturen moet even gewend worden en het is bij de oudere modellen oppassen dat de handen niet bekneld worden bij het wenden langs bijvoorbeeld een muur. De motor voldoet uitstekend, is betrouwbaar en ook de strooikwaliteit is in orde. Buiten het olie verversen van de motor spreekt een enkeling over minimaal onderhoud aan de V-snaar. Naast het instrooien en het schuiven van mest is de Holaras niet breder inzetbaar wat hem relatief gezien duur maakt. Daarnaast is hij niet-zelfladend.

